

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

עבירות ביטחון

עבירות ביטחון הן עבירות הפוגעות בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה, בסודות רשמיים של המדינה ובפעולות טרור המאיימות על קיומה. בשל האיומים על עצם קיומה של המדינה מצד אויביה המאיימים להשמדה מראשית קיומה, התעורר הצורך של המדינה להגן על עצמה באמצעות שימוש בעבירות הביטחון המנויות בספר החוקים. מעשים אשר ייחשבו כמעשים הפוגעים בביטחון המדינה הם אלה: בגידה, ריגול, מסירת מידע, מרד, פגיעה בריבון זר יידידותי וטרור.

עבירות פגיעה בביטחון המדינה

בחוק העונשין קיימת חלוקה של עבירות הביטחון כדלקמן:

עבירת בגידה

כל פעולה המהווה פגיעה בריבונות המדינה, פעולה אשר יש בכוחה להביא לפעולה צבאית נגד המדינה, סיוע או שירות לאויב, סיוע לשבוי או הפצת תעמולה אשר עלולה להביא לבהלה ציבורית או לערער את רוח תושבי ישראל וחייליה.

עבירת פגיעה בכוחות מזוינים (צה"ל ומשטרת ישראל)

מרידה בכוחות המזוינים, הסתה להשתמטות, הסתה לאי ציות. מרידה שיש עימה כוונה לפגיעה בביטחון המדינה היא עבירה שעונשה מאסר עולם.

עבירת ריגול

מסירה של ידיעה לאויב זר מתוך כוונה לפגוע בביטחון המדינה ובין אם מתוך רשלנות, מגע עם סוכן חוץ, כניסה למקום צבאי ללא הסבר סביר. העונשים על מסירת ידיעה ומידע לאויב הם עונשי מאסר וחומרתם נקבעת בהתאם לנסיבות.

עבירת מסירת סודות רשמיים ופגיעה ביחסי חוץ

המדובר בקשירת קשר לעשות מעשה נגד מדינה ידידותית לישראל, גיוס או שירות של תושב ישראל לשרות בכוח מזוין של מדינת חוץ. במקרים מסוג זה לא תחול אחריות פלילית כאשר המגויס פעל בסמכות או על פי היתר.

יסודות עבירות הביטחון ומרכיביהן

בכל אחת מהקטגוריות המדובר בעבירות שעונשן מאסר של שנים רבות. לעיון מעמיק יותר בחוק והבנת הרציונאל שמאחורי כל תת קטגוריה תחת נושא עבירות הביטחון ניתן לפנות לחוק העונשין התשל"ז - 1977 חלק ב' - עבירות לפי פרק ז': בטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים המשתרע על פני סעיפים 91-131 לחוק.

סימן ז' לפרק זה קובע גם סדרי דין שונים מהרגיל, וזאת לאור הרגישות הציבורית והחשיבות הקריטית שהמחוקק מיחס לעבירות על פי פרק זה, כך לדוגמה סעיף 123 קובע כי כתב אישום בעבירת בטחון חייב להיות מוגש על ידי היועץ המשפטי לממשלה או

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

בהסכמתו בכתב

המחשה נוספת לחומרה בה נתפסת עבירה על בטחון המדינה הינה התוספת של ההוראות הכלליות לפרק זה כפי שהן באות לידי ביטוי בסעיפים 91-96 לחוק, אשר מצמצמות באופן ניכר הגנות מסוג כורח או צורך.

הגנה משמעותית אשר כן יכולה לעמוד לזכותו של נאשם נקבעה בסעיף 94 לחוק על פיו אין רואים מעשה כעבירה לפי פרק זה, אם משתמעת מתוכו כוונה בתום לב, או אם נעשה בתום לב מתוך כוונה להביא, בדרכים שאינן פסולות לפי דין, לידי שינוי בסדרי המדינה או בפעולות רשות מרשויותיה, או בסדרי מדינת חוץ או בפעולות רשות מרשויותיה, או בסדרי מוסד או ארגון של מדינות או בפעולותיהם.

המדובר בסוג העבירות ובתחום אשר מצוי במתח מתמיד עם נושא זכויות האדם, כפי שהיטיב לבטא זאת נשיא ביהמ"ש העליון בדימוס אהרון ברק:

"זכויות האדם אינן יכולות לקבל את מלוא ההגנה, כאילו אין טרור, וביטחון המדינה אינו יכול לקבל את מלוא ההגנה, כאילו אין זכויות אדם".

בעבירות מסוג זה כללי המשחק של ההליך הפלילי מקבלים תפנית חדה לטובת האופן בו רשויות האכיפה יכולות לנהוג. המשמעות היא מרווח פעולה שמשמעותו פגיעה גבוהה יותר בחירויות הפרט לעומת עבירות אחרות המצויות בחוק העונשין ובחוקים אחרים המגדירים התנהגות פלילית.

מעצר חשודים בעבירות ביטחון

עיכוב פגישת עצור בעבירות ביטחון עם עורך דין: בסמכות הממונה על החקירה לעכב פגישה בין עצור בעבירות ביטחון לבין עורך דינו עד 10 ימים, ובאישור בית משפט מחוזי גם עד 21 ימים.

עיכוב מסירת ההודעה על מעצר אדם בעבירות ביטחון: בית משפט מחוזי יכול להחליט על עיכוב מסירת הידיעה על מעצרו של חשוד בעבירות ביטחון עד 7 ימים, תוך אפשרות להאריך את העיכוב בעוד 15 ימים באישור שר הביטחון.

עיכוב הבאת עצור בעבירות ביטחון בפני שופט מעצרים: הקצין הממונה על חקירת חשוד בעבירות ביטחון רשאי להורות על השהיה של 72 שעות מתחילת מעצרו בהבאתו בפני שופט מעצרים. בית המשפט רשאי להשהות הבאת עצור בעבירות ביטחון בפני שופט ל-24 שעות נוספות (כלומר עד 96 שעות סה"כ מתחילת המעצר) במקרים חריגים, אם הפסקת החקירה לצורך הבאתו בפני שופט עלולה להביא לפגיעה ממשית בחקירה שיש בה כדי לסכל מניעת פגיעה בחיי אדם. בקשה כאמור תוגש על ידי ראש השב"כ בהסכמת היועמ"ש.

מעצר חשוד בעבירות ביטחון לפני הגשת כתב אישום: מעצר ראשוני של חשוד בעבירות ביטחון יהיה עד לפרק זמן של 20 יום. שופט רשאי להאריך את המעצר לתקופה נוספת של עד 15 ימים, קרי עד 35 ימי מעצר בלבד. כמו כן, ניתן להאריך את מעצרו של חשוד בעבירות ביטחון שלא בנוכחותו לתקופה של עד 6 ימים בלבד. ערר על החלטה בעניין מעצרו של חשוד בעבירות ביטחון יוגש לבית המשפט בתוך 30 שעות ממועד ההחלטה על מעצרו והדין בנושא יתקיים תוך 24 שעות.

מעצר מנהלי: לצד סמכויות המעצר המוקנות לבית המשפט, קיים מסלול של מעצר מנהלי, שבו מוקנית לשר הביטחון והרמטכ"ל סמכות לעצור אדם, מטעמים של ביטחון המדינה או של ביטחון הציבור. תקופת המעצר המנהלי בהוראת שר הביטחון לא תעלה על 6 חודשים, ואילו תקופת המעצר המנהלי בהוראת הרמטכ"ל לא תעלה על 48 שעות. אדם שנעצר במעצר מנהלי יובא תוך 48 שעות בפני נשיא בית המשפט המחוזי. עניינו של עצור במעצר מנהלי יובא לעיון תקופתי בפני הנשיא לפחות אחת ל-3 חודשים.

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

באשר לייצוג בעבירות ביטחון עורכי דין שזכו לאישור בלתי מסווג להופיע בבתי משפט צבאיים, רשאים להופיע גם בתיקים ביטחוניים בעלי דרגת סודיות גבוהה. לאור רגישות הנושא נקבעה בעבר ועדה המוסמכת לתת אישורים כאלו או למנוע אותם. לעורכי הדין של משרדנו אישור לייצג נאשמים גם בבתי הדין הצבאיים.